

FI lausuntopyyntö VV

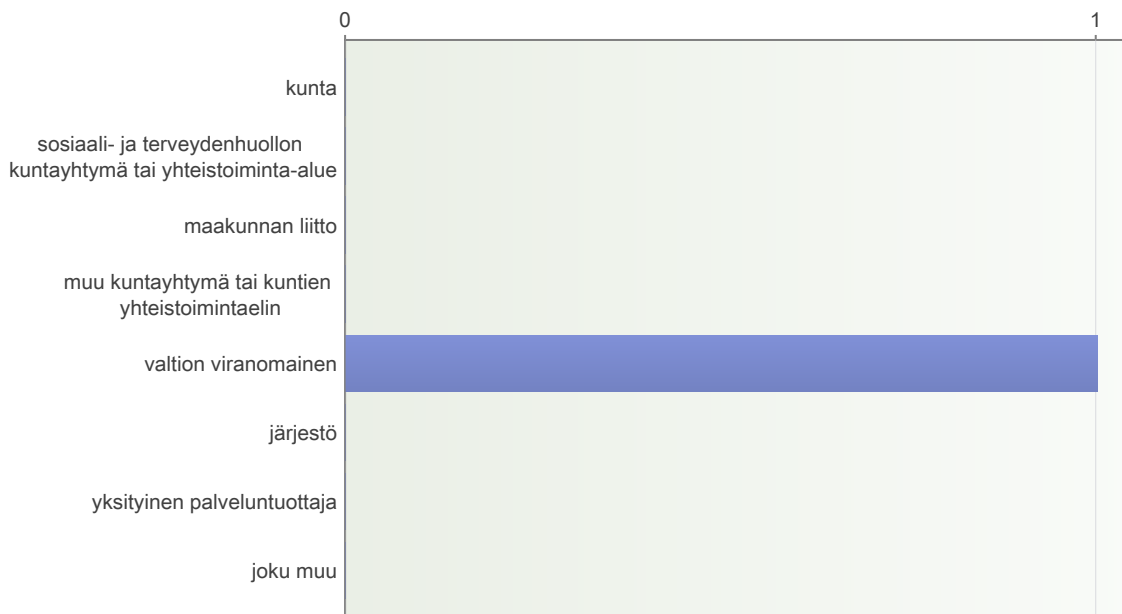
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos	Pia Maria Jonsson	pia.maria.jonsson@thl.fi		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1



3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1



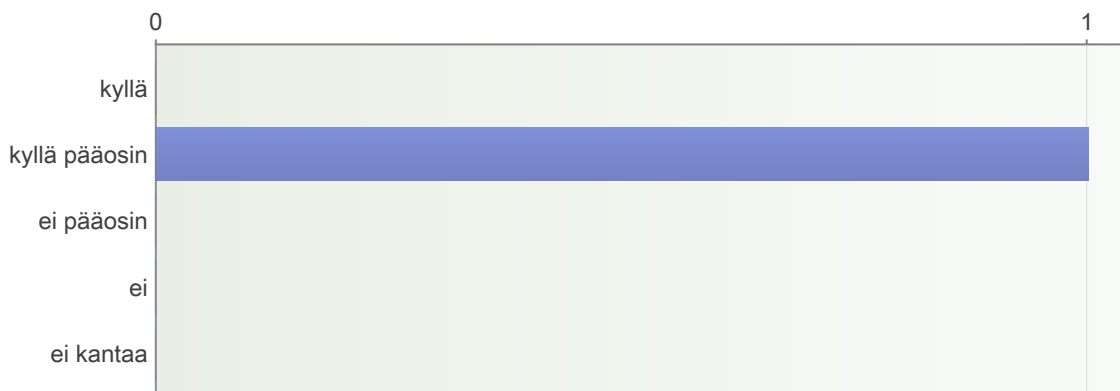
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suurimmalle osalle väestöä palvelujen saatavuus voi parantua ja saatavuudessa esiintyvät erot pienentyä. Terveyserojen olennainen pienentäminen edellyttäisi kuitenkin mittavia ja suunnattuja pitkän aikavälin investointeja nimenomaan huonoimmassa asemassa olevien henkilöiden kokonaistilanteeseen. Vaikka nyt suunnitteilla oleva uudistus parantaa palvelujen saatavuutta, se ei ainakaan lyhyellä aikavälillä vaikuttane olennaisesti terveyseroihin.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1



6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus laajentaa ja tukee yleisesti asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin, mutta valinnanvapausmallin monimutkaisuus vaikeuttaa uudistuksen tavoitteiden toteutumista.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1



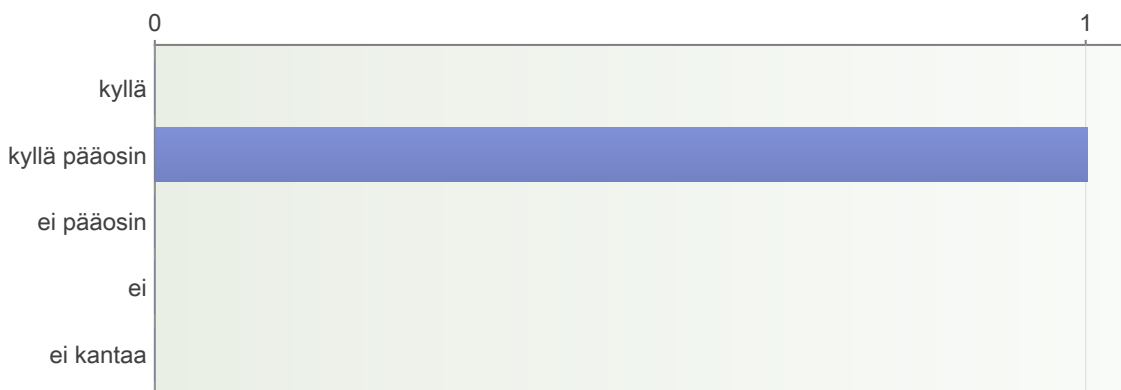
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus lisää mahdollisuuksia hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun, mutta tuotantorakenteen ja valintamenettelyjen monimutkaisuus vaikeuttavat valinnanoikeuksien käyttöä. Asiakkaalle tulisi myös sallia, silloin kun hänen kokemuksensa tuottajasta on negatiivinen, vaihtaa tuottajaa useammin kuin kerran vuodessa. Oikeus vaihtaa tuottajaa on erityisen merkittävä henkilöille, joilla on paljon hoitoa ja palvelua vaativa pitkäaikainen tuottajasuhde.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1



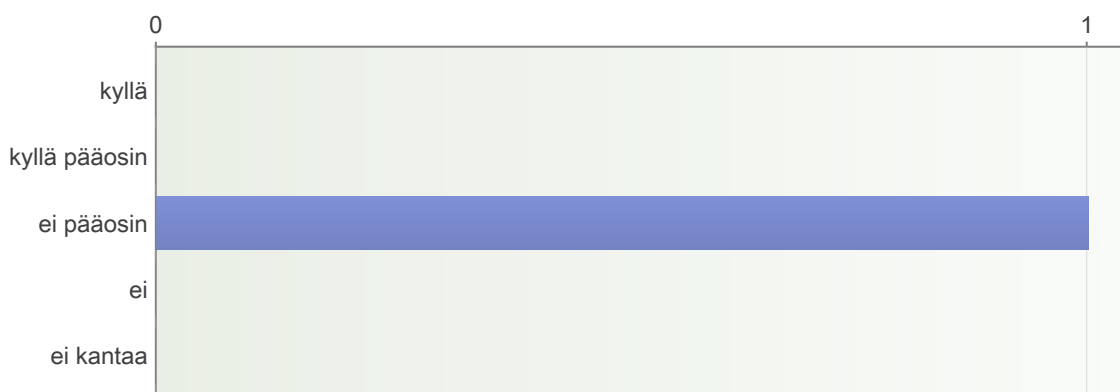
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lainsäädäntö tarjoaa mahdollisuudet, mutta toteutuminen riippuu suurelta osin maakuntien järjestämisosaamisesta.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1



12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapausuudistusta ei kannata viedä läpi, jos päätavoite on kustannusten kasvun hillintä lyhyellä aikavälillä. Suomessa on tyydyttämättömiä hoito- ja palvelutarpeita (esim. suun terveydenhuollossa), jotka uudistuksen toimeenpanon yhteydessä voivat tulla ilmeisiksi ja siirtyä osaksi julkisen rahoituksen piiriin. Kehitys tulee riippumaan niin asiakkaiden, tuottajien kuin maakuntien ratkaisuista. Se miksi kokonaiskustannustaso lopulta muodostuu, riippuu myös siitä kuinka ankarasti valtio rajoittaa kustannuskehitystä. Pitemmällä tähtäimellä uudistukseen liittyvä kysynnän ja tarjonnan parempi kohtaaminen, laatukilpailu ja kannustimet voivat jarruttaa kustannuskehitystä.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittäväällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1



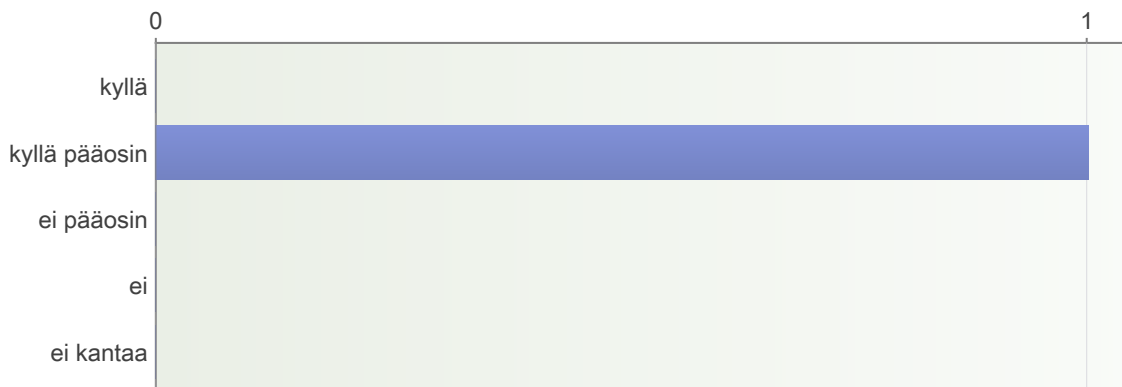
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapausuudistus sinänsä ei olennaisesti vaikuta demokratian toteutumiseen, mutta vahvistaa yksityishenkilön asemaa suhteessa palvelujärjestelmään ja sen ammattihenkilöihin. Demokratiaa yleisemmin voitaisiin vahvistaa sallimalla maakunnalle osittainen verotusoikeus, jolla se voisi reagoida esim. valinnanvapausmallissa mahdollisesti syntyviin kustannusvaihteluihin.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1



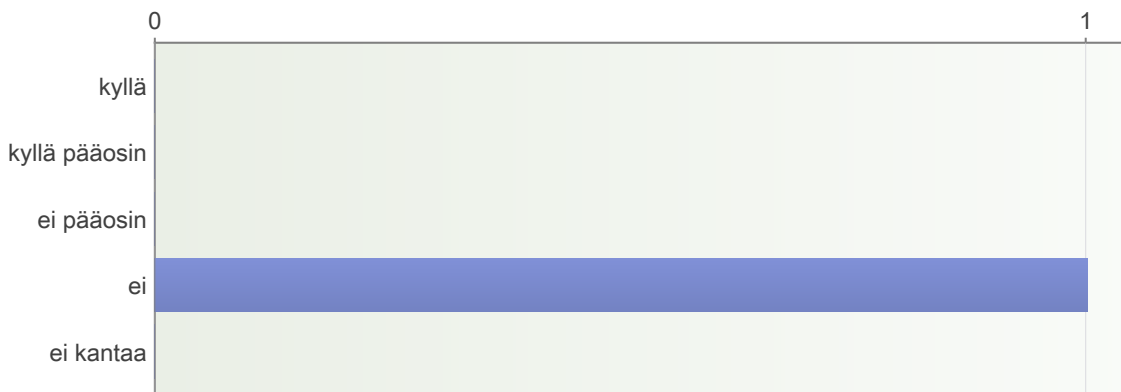
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sikäli kuin tuotantoyksiköiden laatukilpailu käynnistyy, tämä voi tukea toimintatapojen muutosta ja innovaatiota.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuuista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöittettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1



18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määrittellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

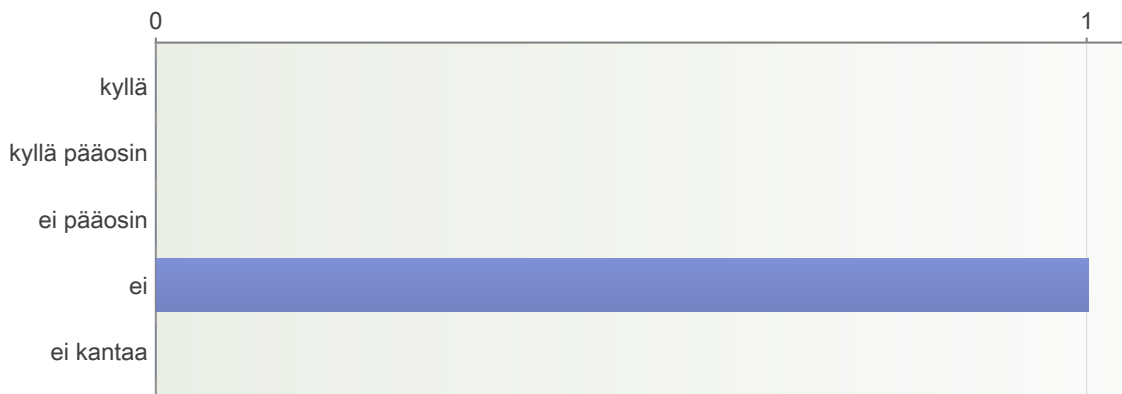
19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan kannalta esimerkiksi sosiaaliohjauksen ja (liikelaitoksen) sosiaalipalvelujen välinen raja on todennäköisesti epäselvä.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1



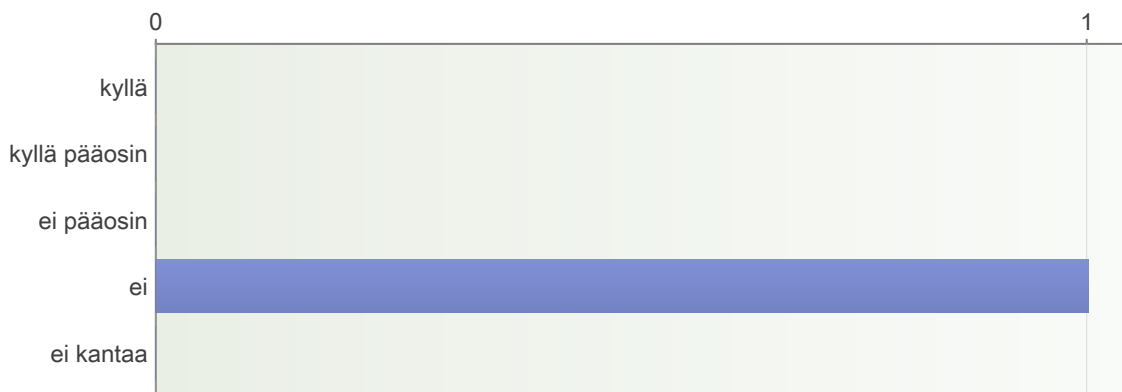
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Myös maksusetelituottajiin tulisi soveltaa maakunnan hyväksymismenettelyä.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1



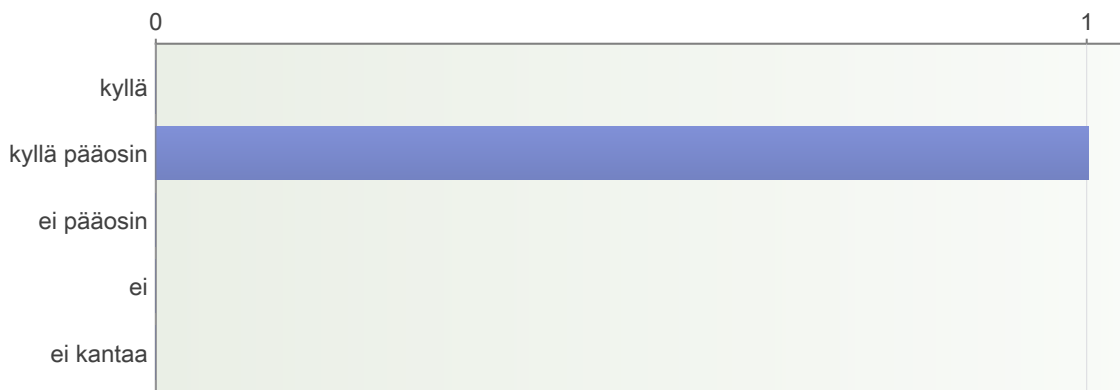
23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelutuottajien ohjauksen kannalta suora yhteys maakunnan ja tuottajien välillä (ja kaikkien maakunnan tuottajien hyväksymismenettely) takaisi huomattavasti paremmat ohjausmahdollisuudet. Sote-keskuksen asema ja vastuu suhteessa muihin tuottajiin on epäselvä ja muistuttaa luonteeltaan pikemminkin ”pikkujärjestäjän” kuin tuottajan roolia.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1



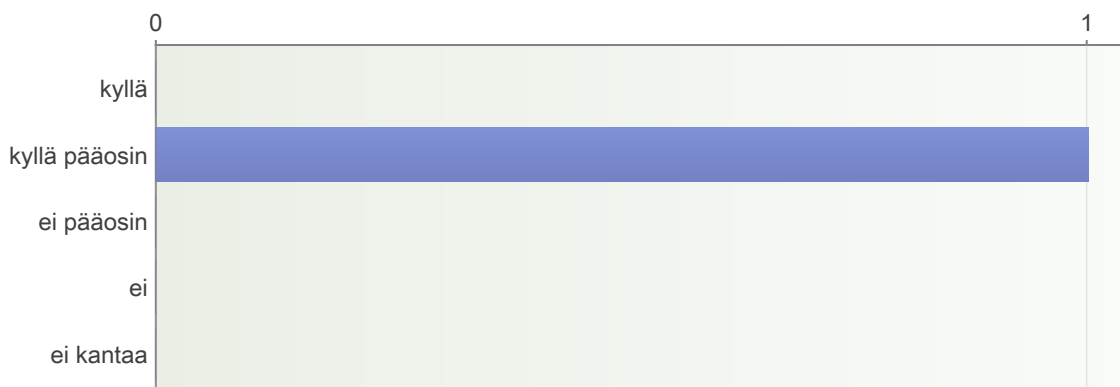
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalla on tässäkin tapauksessa mahdollisuus ”äänestää jaloillaan”, mikä on omiaan lisäämään tuottajien sensitiivisyyttä asiakkaiden tarpeille ja toiveille.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

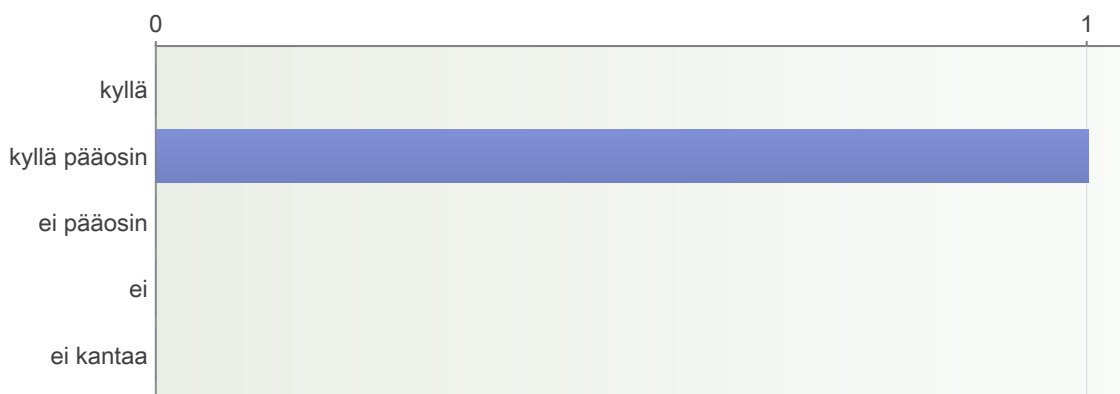


27. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

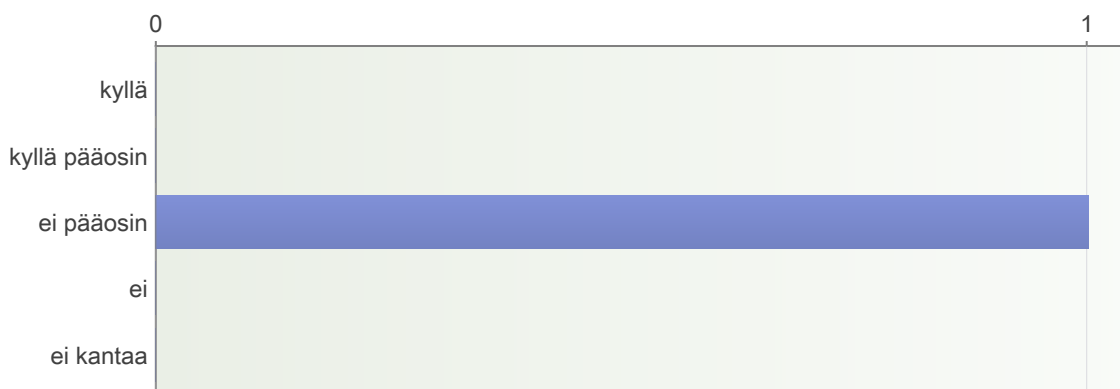


29. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1



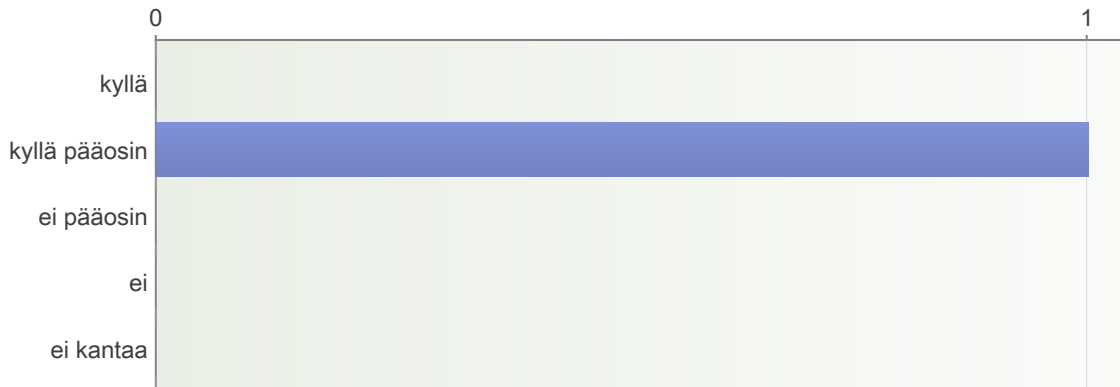
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Myös asiakassetelituottajiin tulisi soveltaa maakunnan hyväksymismenettelyä.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

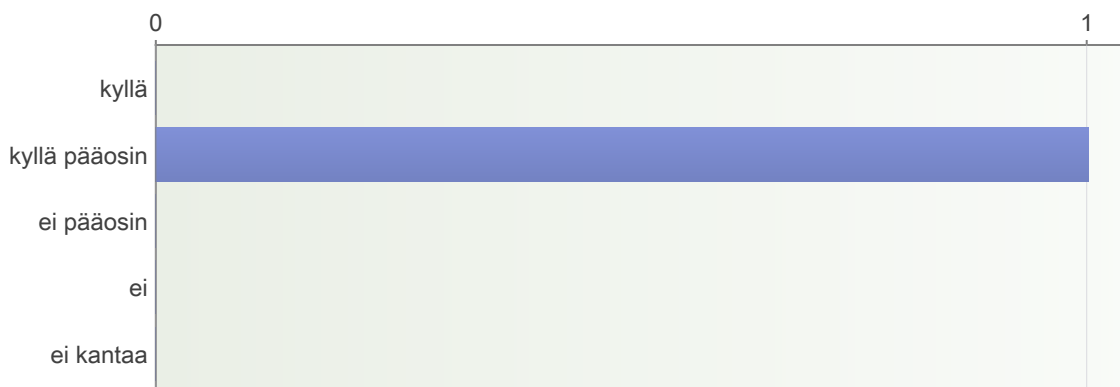


33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1



35. Vapaamuotoiset huomiot.

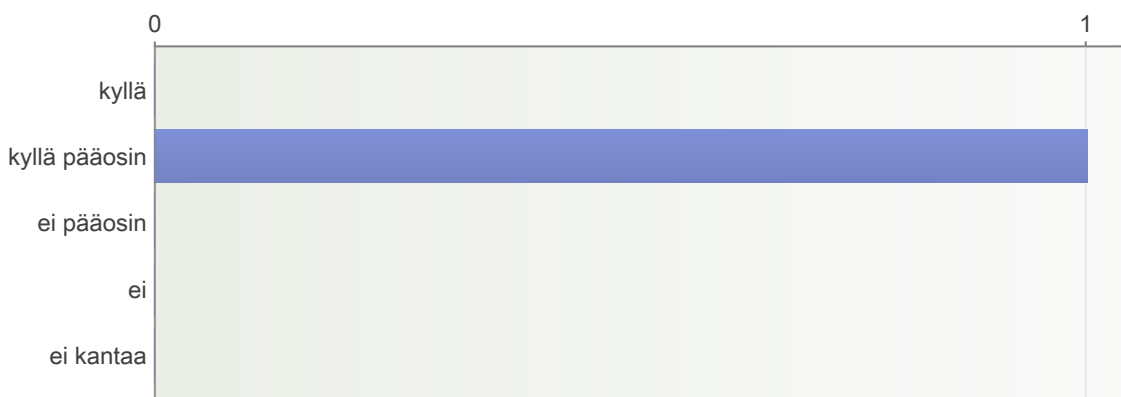
Vastaajien määrä: 1

- Todennäköisesti, mutta epävarmaa, asiakkaan mahdollisuuksista omiin valintoihin tulisi säätää selkeämmin.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

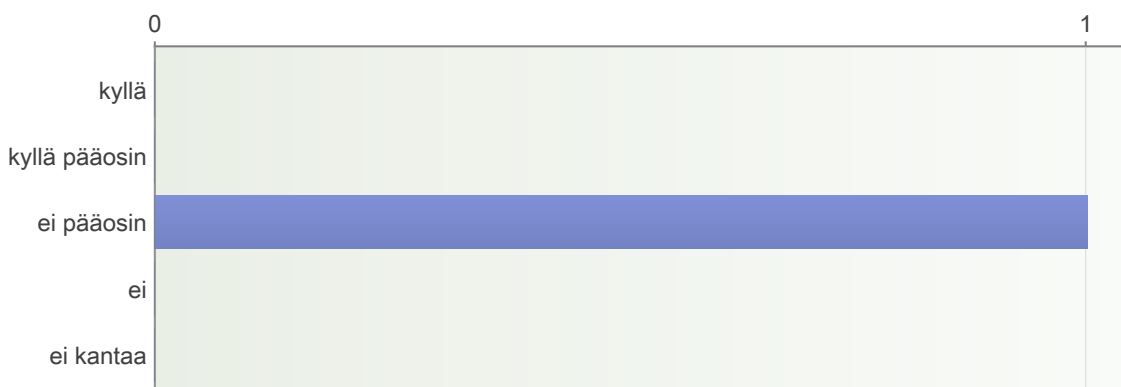


37. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



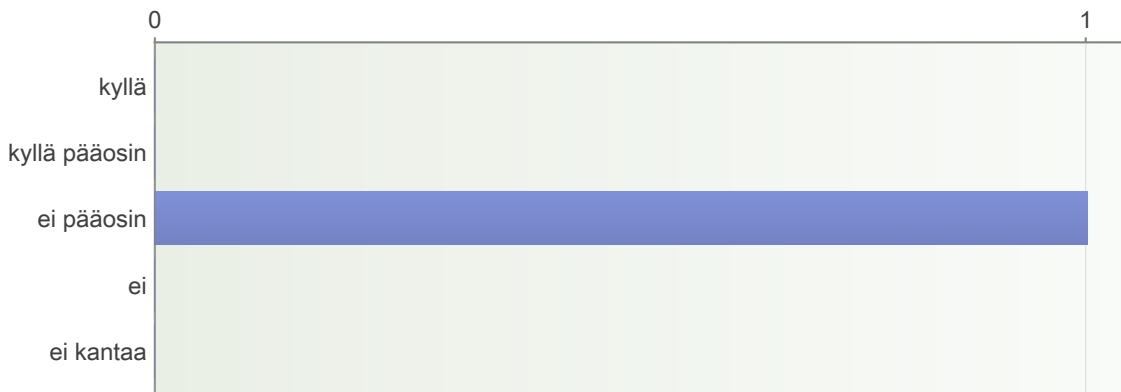
39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tarkoituksenmukaisia, mutta eivät riittäviä.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



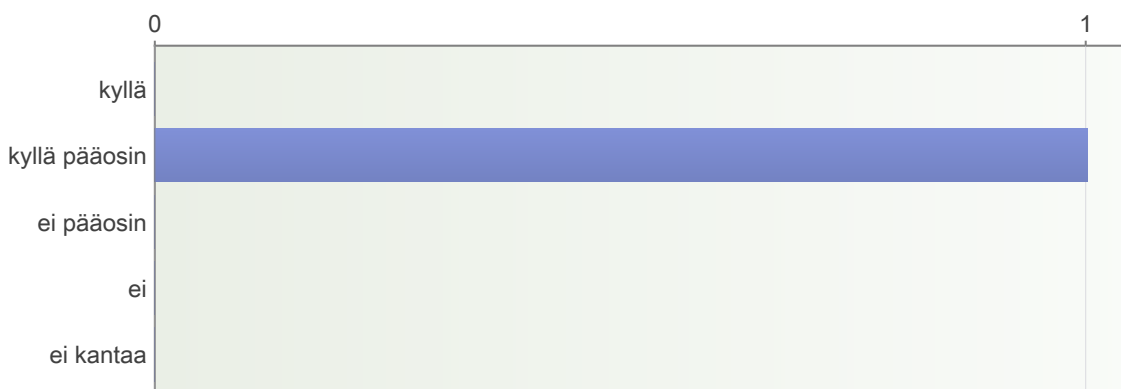
41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Keskeneneräisiä.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



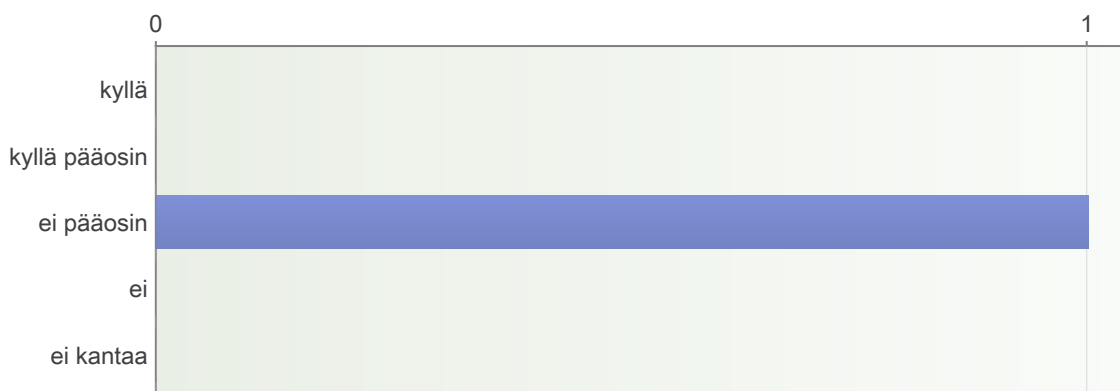
43. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1



45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Korvausmalli on vielä keskeneräisen ja vaatii tarkennuksia. Maakunnille tulee jättää riittävästi liikkumavaraa, jotta mallilla voidaan reagoida alueellisiin ja paikallisiin tuotantoedellytysten muutoksiin tarpeeksi vahvasti ja nopeasti.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

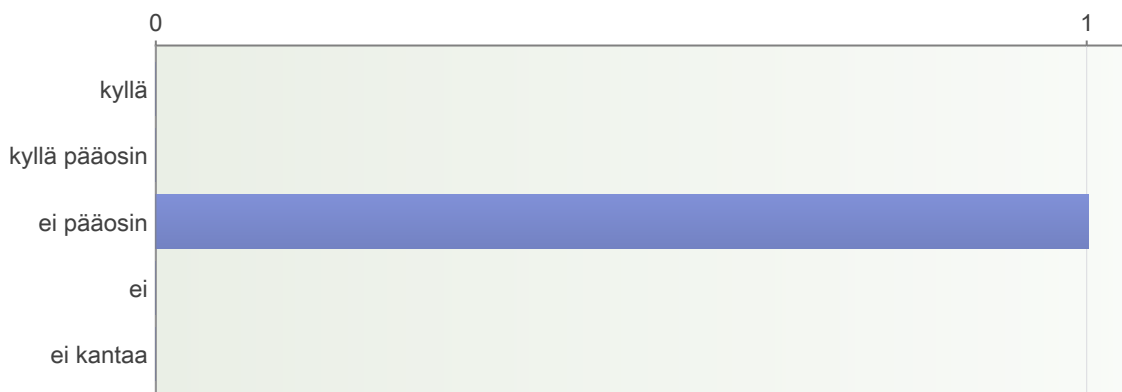


47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



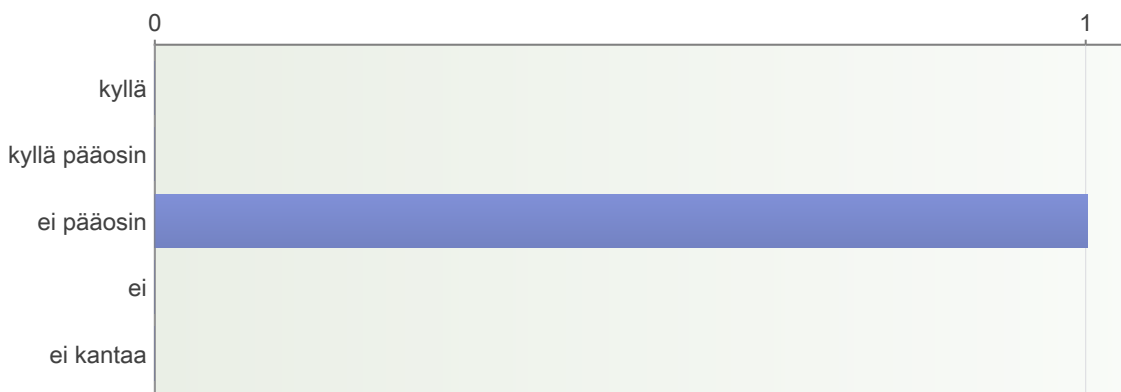
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapausuudistuksen täysi toimeenpano lakiluonnoksen edellyttämässä aikataulussa tulee olemaan haastavaa. Riskinä on osittain hallitsematon kehitys, jossa maakunnat jakautuvat uudistuksen nopeisiin ja hitaisiin toteuttajiin. Jälkimmäisten asukkaat voivat ainakin ylimenokauden ajaksi jäädä heikosti koordinoitun, jopa kaotettujen palvelujärjestelmän asiakkaiksi. Aikataulua on syytä väljentää ja vaiheistaa, jotta tasavertaiset palvelut pystyttäisiin takaamaan koko väestölle.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1



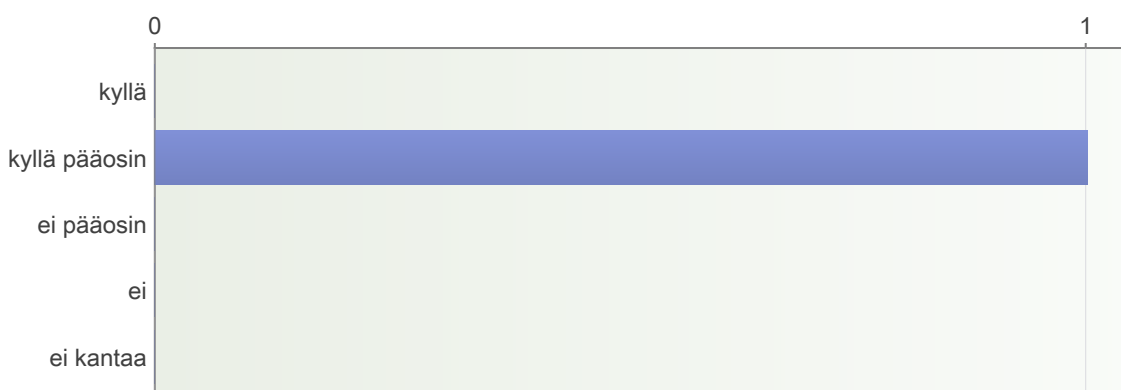
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Epävarmaa, jos maakunnat eivät pysty itsenäisemmin soveltamaan omia hyväksymis-, korvaus- ja sopimusmenettelyjään ohjauksen välineinä.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1



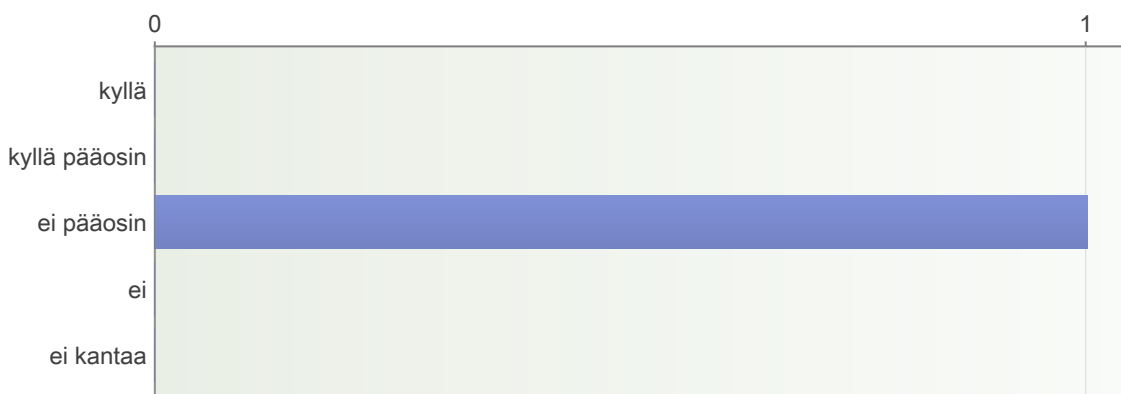
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pääosin, mutta epävarmaa etenkin pienten tuottajien osalta. Tämä voi vaikuttaa tuottajakunnan muotoutumiseen erityisesti harvemmin asutuilla seuduilla.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1



55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Suoran valinnan palvelukokonaisuuksien määrittelyä ja tuottajaksi hyväksymisen pelisääntöjä tarkentamalla.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

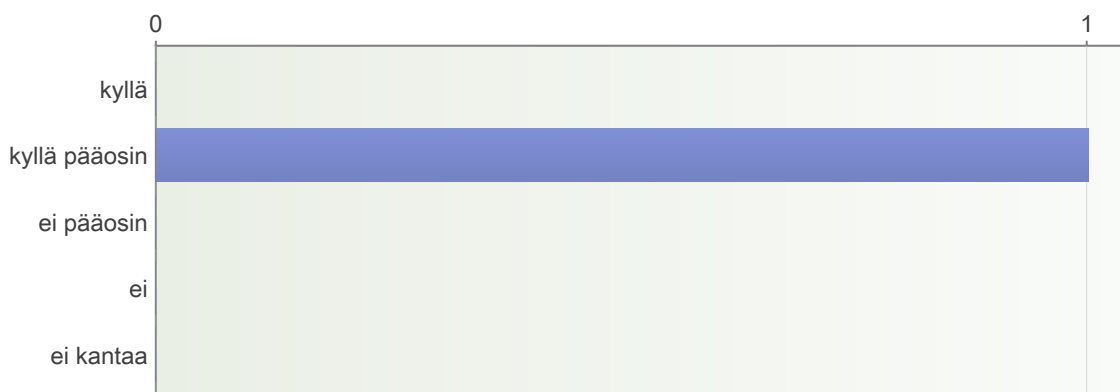
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Yksilötasolla valinnanvapausmalli antaa uusia mahdollisuuksia luottamuksellisen ja asiakkaan yksilöllisistä tarpeista lähtevän hoitosuhteen muotoutumiselle, minkä voidaan odottaa vaikuttavan positiivisesti hoidon toteutukseen ja hoito-ohjeiden ja -suunnitelmien seuraamiseen.
Yleisellä tasolla valinnanvapauteen liittyvän ”raha seuraa asiakasta” –periaatteen voidaan odottaa johtavan laatu kilpailuun ja toimivan saatavuutta ja laatua edistävänä palautteena tuottajille.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1



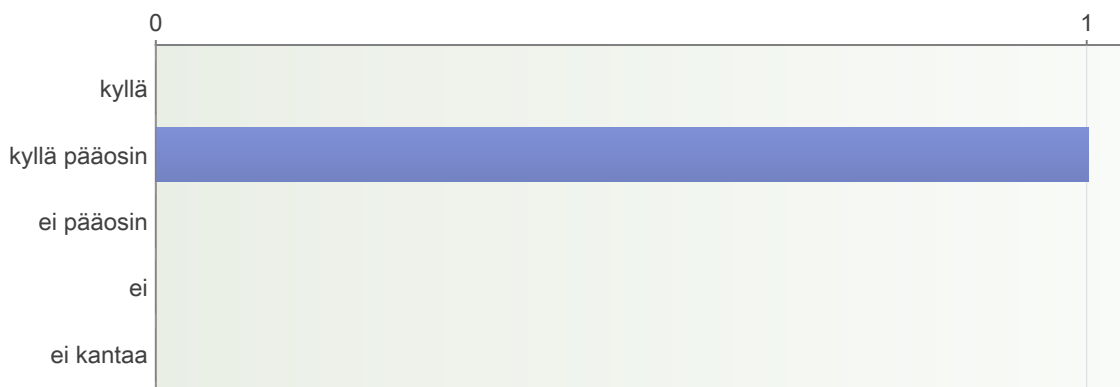
59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Periaatteessa kyllä, mutta siirtyminen malliin voi johtaa pitkittyviin jonoihin ja mahdollisesti kustannusten nousuun. Tämä ei niinkään johdu mallin heikkoudesta kuin nykytilanteen kapasiteettiongelmista.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1



61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutusarvio on tehty huolellisesti ja laaja-alaisesti. Koska arviointi noudattelee ennalta määriteltyä mallia, se ei välttämättä joka kohdassa suhteuta arviointikysymyksiä ja niiden merkitystä valinnanvapauden keskeiseen dynamiikkaan. - Merkillepantavaa on, että kaikkia vaikutusarvioinnin oikeansuuntaisia johtopäätöksiä ei ole hyödynnetty lakiluonnoksessa.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien toiminnan monimuotoistuksessa kansallisten seuranta- ja arviointitehtävien vaativuus lisääntyy merkittävästi. Tiedonhallintaan, tietojärjestelmiin ja yhtenäisiin kansallisiin tiedonkeruisiin liittyviä tehtäviä on priorisoitava ja resursoitava entistä enemmän. Seuranta- ja arviointitehtävien hoitaminen edellyttää, että THL:llä on juridinen tiedonsaantioikeus ja arkaluonteisen henkilötiedon käsittelyperusteet, jotta tarvittavat tiedot voidaan kerätä kattavasti kaikilta julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin palveluntuottajilta.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.